

УДК 657.471: 336.717.063

Гук В. В.,
vasiahuk@ukr.net, ORCID ID: 0000-0002-3008-9216,
Researcher ID: AAF-3231-2021,
к.е.н., доц., доцент кафедри обліку та аналізу, Національний університет “Львівська політехніка”,
м. Львів

Деф'єр А. В.,
andrii.v.defir@lpnu.ua, ORCID ID: 0009-0003-8436-2075,
здобувач, Національний університет “Львівська політехніка”, м. Львів

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ТРАНСАКЦІЙНИХ ВИТРАТ

Анотація. В умовах ринкової економіки спостерігається тенденція до зростання трансакційних витрат, що виявляється у збільшенні їх частки у структурі загальних витрат суб'єктів господарювання. Важлива роль для мінімізації трансакційних витрат відводиться системі управлінського обліку, яка створює якісне інформаційне забезпечення. Стаття присвячена вивченню концептуальних засад управлінського обліку та контролю трансакційних витрат, спрямованих на підвищення ефективності діяльності підприємства. Встановлено, що у сучасних умовах господарювання актуальним завданням є скорочення величини витрат, пов'язаних із економічною взаємодією між суб'єктами бізнесу, які у рамках неoinституційної економічної теорії отримали назву трансакційних витрат. Трансакційні витрати є наслідком прагнення економічних агентів знизити ступінь невизначеності у відносинах між собою. У зв'язку з цим важливим є формування інформації про трансакційні витрати, яку можна отримати завдяки системі управлінського обліку. У роботі обґрунтовано теоретико-методологічні засади управлінського обліку та контролю трансакційних витрат, в основу яких покладено положення теорії контрактів та теорії трансакційних витрат, які пов'язані з договірними відносинами та процесом ухвалення рішення щодо здійснення угод (трансакцій). Проаналізовано та виділено фактори зовнішнього та внутрішнього середовища, які мають значний вплив на управлінський облік трансакційних витрат. Наголошено на індивідуальному характері трансакційних витрат для кожного підприємства, оскільки їх виникнення зумовлено цілою низкою зовнішніх (законодавчих, ринкових, галузевих) та внутрішніх (стадії життєвого циклу, організаційна структура та культура, особливості бізнес-процесів, кадровий склад тощо) чинників. Розроблено концептуальний базис управлінського обліку та контролю трансакційних витрат, орієнтований на інформаційне забезпечення стратегічного, тактичного та оперативного рівнів управління. У результаті дослідження сформувано пропозиції щодо конкретизації мети, розширення переліку існуючих завдань, принципів, функцій та інструментів, що становить структурну основу управлінського обліку та контролю трансакційних витрат.

Ключові слова: управлінський облік, внутрішній контроль, теорія трансакційних витрат, трансакційні витрати, теорія контрактів.

Гук В. В.,
vasiahuk@ukr.net, ORCID ID: 0000-0002-3008-9216,
Researcher ID: AAF-3231-2021,
Ph.D, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Analysis, Lviv Polytechnic National University, Lviv

Деф'єр А. В.,
andrii.v.defir@lpnu.ua, ORCID ID: 0009-0003-8436-2075,
Postgraduate, Lviv Polytechnic National University, Lviv

CONCEPTUAL PRINCIPLES OF MANAGERIAL ACCOUNTING AND CONTROL OF TRANSACTION COSTS

Abstract. *In a market economy conditions, there is a tendency for transaction costs to increase, which is manifested in an increase in their share in the structure of total costs of business entities. An important role in minimizing transaction costs is assigned to the managerial accounting system, which creates high-quality information support. The article is devoted to the study of the conceptual principles of managerial accounting and control of transaction costs aimed at increasing the efficiency of the enterprise. It is determined that in modern economic conditions, the urgent task is to reduce the amount of costs associated with economic interaction between business entities, which within the framework of neo-institutional economic theory have been called transaction costs. Transaction costs are a consequence of the desire of economic agents to reduce the degree of uncertainty in relations between themselves. In this regard, the formation of information about transaction costs, which can be obtained through the managerial accounting system, is important. The article substantiates the theoretical and methodological principles of managerial accounting and control of transaction costs, which are based on the provisions of the theory of contracts and the theory of transaction costs, which are related to contractual relations and the process of making decisions on the implementation of agreements (transactions). The factors of the external and internal environment that have a significant impact on the managerial accounting of transaction costs are analyzed and highlighted. The individual nature of transaction costs for each enterprise is emphasized, since their occurrence is due to a number of external (legislative, market, industry) and internal (life cycle stages, organizational structure and culture, features of business processes, personnel, etc.) factors. A conceptual basis for managerial accounting and control of transaction costs has been developed, focused on information support for strategic, tactical and operational levels of management. As a result of the study, proposals have been formed to specify the goal, expand the list of existing tasks, principles, functions and tools, which constitutes the structural basis of managerial accounting and control of transaction costs.*

Keywords: managerial accounting, internal control, transaction cost theory, transaction costs, contract theory.

JEL Classification: M41, D23, L14

DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2026-87-20>

Постановка проблеми. Період становлення інституційної економічної теорії у другій половині ХХ ст. пов'язаний із виникненням особливого виду витрат – трансакційних, які формуються внаслідок взаємодії сторін відносин та пов'язані з пошуком інформації, укладанням контрактів, оформленням прав власності, примусом контрагентів до виконання взятих зобов'язань. Таким чином, трансакційні витрати – це витрати на організацію укладання контрактів/договорів між економічними агентами. В умовах ринкової економіки спостерігається тенденція до зростання трансакційних витрат, що виявляється у збільшенні їх частки у структурі загальних витрат суб'єктів господарювання. Важлива роль для мінімізації трансакційних витрат відводиться системі управлінського обліку, яка створює якісне інформаційне забезпечення. Однак, оскільки не існує загально визнаного підходу щодо управлінського обліку та контролю трансакційних витрат, керівники підприємств позбавлені можливості проводити їх аналіз і на його основі робити висновки про довірчу політику в цілому. Тому виникає об'єктивна необхідність організації управлінського обліку та контролю трансакційних витрат.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковці приділяють значну увагу окремим питанням обліку та контролю трансакційних витрат. Так, А. І. Ясінська, Н. О. Микитюк [1] узагальнили існуючі підходи щодо класифікації трансакційних витрат для потреб управлінського обліку; К. В. Черненко, О. С. Салига [2] досліджували

теоретико-методичні засади обліку трансакційних витрат як специфічної категорії, пов'язаних із організацією, супроводом і контролем економічних відносин між суб'єктами господарювання; Н. В. Якименко-Терещенко, Н. Ю. Єршова, К. А. Милова [3] обґрунтували теоретичні основи та сформулювали практичні рекомендації щодо обліку та контролю трансакційних витрат підприємства; О. Шевчук, Г. Мажара, Н. Семенченко [4] досліджували вплив трансакційних витрат на управлінські рішення щодо ефективності; О. Демчук [5] проаналізував роль трансакційних витрат у системі управлінського обліку агропромислових підприємств та дійшов висновку, що вони впливають на ефективність господарської діяльності та прибутковості підприємства, а розуміння їх сутності та значення допомагає керівництву приймати обґрунтовані управлінські рішення. Незважаючи на значну кількість напрацювань вчених, дослідження концептуальних засад управлінського обліку та контролю трансакційних витрат в сучасних умовах господарювання практично відсутні.

Постановка завдання. Метою статті є формування теоретико-методологічних положень управлінського обліку та контролю трансакційних витрат.

Виклад основного матеріалу дослідження. Управлінський облік, будучи інструментом управління витратами, має на меті забезпечення більш гнучкого застосування методів збору та узагальнення інформації і надання її керівництву

підприємства для прийняття управлінських рішень. Трансакційні витрати, що супроводжують взаємодію економічних агентів, розглядаються як об'єкт управлінського обліку. J. L. Luft [6] зазначає, що використання даних управлінського обліку для зниження трансакційних або контрактних витрат залежить як від характеристик бухгалтерської інформації, так й від уподобань сторін, що укладають контракти. Науковець вказує на врахування поведінкових аспектів та їх впливу на управлінський облік, які можна пояснити, використовуючи ширше представлення уподобань, включаючи міркування справедливості та етики. Зокрема, на думку автора, цінність більш точного розрахунку собівартості продукції може бути не повністю визначена, якщо не враховувати контрактні витрати, пов'язані з альтернативними уподобаннями.

На основі цього можна констатувати, що управлінський облік трансакційних витрат базується на таких фундаментальних положеннях:

- Методологічною основою управлінського обліку є теорія контрактів та теорія трансакційних витрат.

- Теорія контрактів досліджує основи договірних відносин, дозволяє розкрити багато проблем та пояснює, зокрема, окремі проблеми управлінського обліку та моніторингу підприємства.

- Об'єктами управлінського обліку є трансакційні витрати, пов'язані з процесом ухвалення рішення щодо здійснення угод (трансакцій). Контракт є одним із способів угоди про обмін правочинами та їх захист, результатом усвідомленого та вільного вибору індивідів у заданих інституційних рамках. Економічний обмін відбувається лише тоді, коли кожен учасник, здійснюючи акт міни, отримує збільшення цінності існуючого набору благ. Для того, щоб підприємство працювало ефективно, необхідні витрати з використання цінового механізму – трансакційні витрати.

- Концепція альтернативних витрат пов'язана з прийняттям рішень. Порівнюючи одну можливість із іншою, менеджмент підприємства приймає рішення щодо реалізації однієї з них. Ефективність альтернативних витрат проявляється у зміні грошових потоків у результаті прийняття того чи іншого рішення, а самі альтернативні витрати – це втрачена можливість прийняття більш ефективного рішення.

- Управлінський облік здебільшого пов'язаний із сукупністю трансакційних витрат з управління трансформаційними витратами у системі контрактних відносин.

Беручи до уваги вищезазначене, управлінський облік трансакційних витрат доцільно розглядати як комплекс заходів із погляду спрямованості на зовнішнє і внутрішнє середовище, що визначає фундамент управлінських повноважень і обмежень. Зовнішнє середовище з інституційної точки зору становлять економічні, ринкові, політичні, правові, інфраструктурні та соціально-культурні чинники,

які мають ключовий вплив на діяльність підприємства, але ніяк від нього не залежать і фактично закриті для управлінського впливу. Внутрішнє середовище зумовлене організаційними, фінансовими, технологічними, кадровими та іншими чинниками, які підлягають управлінню з боку підприємства. Таким чином, здійснення управлінського обліку трансакційних витрат для кожного окремого економічного суб'єкта визначається сукупністю найрізноманітніших факторів – організаційно-правовою формою бізнесу, спеціалізацією компанії в галузі, кількістю ринкових контрагентів, ефективністю організаційної структури, специфічністю активів, регулярністю та видом угод, особливостями умов середовища. Детермінований характер інституційного середовища значним чином впливає на управлінський облік трансакційних витрат. Управлінський облік надає інформацію та бере участь у формуванні інституційної структури, що сприяє процесу прийняття рішень. При цьому облікова система не просто повинна взаємодіяти з середовищем, але, будучи структурно пов'язаною з ним умовами, факторами та результатами, зобов'язана коеволюціонувати та адаптуватися до його змін.

Враховуючи складність та багатоаспектність факторів у сучасних умовах управління, наведемо основні фундаментальні положення управлінського обліку та контролю трансакційних витрат (рис. 1).

Метою управлінського обліку трансакційних витрат є забезпечення інформацією, необхідною для прийняття управлінських рішень щодо вибору контрагента, виду та умов договорів, а також оцінки реальних умов для виконання договірних зобов'язаностей. Необхідність організації управлінського обліку трансакційних витрат визначається насамперед потребою управлінського персоналу в релевантній інформації про витрати за конкретним договором. Важливість управлінського обліку трансакційних витрат обумовлена потребою в мінімізації витрат на пошук та обробку інформації про покупців, витрат, пов'язаних із погодженням умов договору в ході переговорів, витрат на врегулювання юридичних параметрів угод.

Управлінський облік та контроль трансакційних витрат необхідні для оцінки динаміки їх рівня, визначення резервів зниження собівартості продукції за умовами договору, розрахунку економічної ефективності організаційно-технічних заходів щодо реалізації договору, обґрунтування рішення щодо реалізації договору, запобігання опортуністичній поведінці партнерів. Вказуючи на вагомість ведення управлінського обліку трансакційних витрат, В. В. Бонарев, М. М. Танасієва [7] зазначають, що це призведе до полегшення отримання достовірної інформації про розміри та причини виникнення цих витрат, ефективного контролю та прийняття раціональних управлінських рішень, зменшення впливу факторів зовнішнього середовища.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ТРАНСАКЦІЙНИХ ВИТРАТ

Система збору, обробки та використання інформації про транзакційні витрати для забезпечення ефективного управління та досягнення цілей підприємства

Рис. 1. Концептуальні засади управлінського обліку та контролю транзакційних витрат

Джерело: сформовано авторами

Важливим у реалізації мети управлінського обліку є встановлення його завдань. Основним завданням управлінського обліку транзакційних витрат є не тільки оцінка їх загальної величини (що в цілому досить непросто, зважаючи на їх нерідко прихований характер і різноманітність можливих показників), але в першу чергу структури і вектора дії, а також визначення витрат, що призводять до втрати ефективності. Важливо зазначити, що транзакційні витрати будуть володіти індивідуальним характером для кожного підприємства, оскільки зумовлені цілою низкою зовнішніх (законодавчих, ринкових, галузевих) та внутрішніх (стадії життєвого циклу, організаційна структура та культура, особливості бізнес-процесів, кадровий склад тощо) чинників. Беручи це до уваги, завдання управлінського обліку та контролю транзакційних витрат можна сформулювати таким чином:

1) надання інформації про потенційних партнерів, ринок збуту продукції, обґрунтування цін продажу, формування та представлення керівництву

внутрішніх звітів про доходи та витрати у розрізі договорів;

2) визначення шляхів найбільш ефективного використання ресурсів та організації роботи при реалізації договорів; підготовка інформації для прийняття рішень щодо підписання договору; розробка варіантів інвестування;

3) формування оперативної та тактичної договірної політики; прогнозування результатів договірної політики; підготовка заходів щодо формування довгострокових договірних відносин; підготовка інформації для прийняття рішень про короткострокові/довгострокові цілі та завдання;

4) організація поточного обміну обліковою інформацією між підрозділами, що сприяє ефективнішому виконанню договору; координація діяльності різних сегментів бізнесу; оптимізація структури бізнесу;

5) організація внутрішнього фінансового контролю під час реалізації договорів; організація внутрішнього аудиту; контроль за виконанням

договірних умов з боку контрагентів; контроль за сумлінним виконанням договору працівниками підприємства; порівняння фактично досягнутих та планових показників та розробка рекомендацій щодо усунення або недопущення виявлених відхилень у майбутньому.

Вирішення поставлених завдань управлінського обліку та контролю визначається системою взаємозалежних принципів. О. Б. Пуначенко, Н. Я. Зарудна виділяють базові, специфічні і глобальні принципи управлінського обліку [8]. Зазначимо, що дотримання принципів управлінського обліку трансакційних витрат дозволить краще оцінити обґрунтованість їх виникнення і визначити шляхи мінімізації. Організація управлінського обліку трансакційних витрат повинна бути базована на таких принципах, як незмінність прийнятого методу обліку трансакційних витрат та калькулювання собівартості згідно з умовами договору протягом року, повнота відображення в обліку всіх господарських операцій за договором, точність розподілу витрат і доходів між звітними періодами, правильність віднесення трансакційних витрат до співвідносності договору, узгодженість фактичних показників витрат із договором.

Система управлінського обліку діє за допомогою ряду функцій, що визначаються його цілями та завданнями. На наш погляд, доцільно виділити такі функції управлінського обліку трансакційних витрат: інформаційна, контрольно-управлінська, прогнозно-планова та аналітично-оперативна. Інформаційна функція управлінського обліку трансакційних витрат забезпечує інформацією осіб, які ухвалюють управлінські рішення. Контрольно-управлінська функція сприяє у виконанні поставлених підприємством стратегічних та тактичних управлінських завдань, пов'язана з виконанням умов договору, виявленням відхилень та формуванням коригувальних заходів. Прогнозно-планова функція забезпечує прогнозування та планування інформації про трансакційні витрати. Аналітично-оперативна функція полягає у застосовуванні оперативної інформації для аналізу ефективності використання ресурсів, розробки оціночних та порівняльних показників, аналізу відхилень.

Комплекс методів та засобів, які допомагають управлінському персоналу контролювати, оцінювати та приймати ефективні рішення, визначається набором інструментів управлінського обліку. Н. М. Малюга, Н. І. Цегельник зазначають, що різноманітні інструменти застосовуються для забезпечення ефективного управління підприємством, а їх ефективність використання безпосередньо залежить від дотримання принципів управлінського обліку [9]. На нашу думку, найбільш ефективними інструментами управлінського обліку трансакційних витрат є: бюджетування, внутрішній контроль та аналіз і управлінська звітність.

Розвиток системи бюджетування сприяє зниженню невизначеності в процесі діяльності підприємства, оскільки в бюджетах наводиться інформація про ймовірні майбутні події, яка формується з урахуванням не тільки зовнішнього, а й

зовнішнього середовища і веде до мінімізації трансакційних витрат. Система бюджетного планування раціональна та ефективна в тому випадку, коли розробляється сукупність бюджетів, що доповнюють один одного. У зв'язку з цим вважаємо за доцільне здійснювати формування не лише загальноприйнятих бюджетів, а й бюджету трансакційних витрат. Відображення даних про трансакційні витрати у бюджетах дозволить вирішити проблемні питання забезпечення процесу прийняття управлінських рішень бюджетною інформацією з високим ступенем деталізації.

Внутрішній контроль та аналіз трансакційних витрат є важливим інструментом для ухвалення обґрунтованих рішень щодо оптимізації ресурсів. Внутрішній контроль та аналіз трансакційних витрат направлений на встановлення прихованих витрат, зниження ризиків невиконання договорів та оптимізацію управлінських й облікових процесів.

Завершальним етапом облікового процесу є формування звітності. Управлінська звітність щодо трансакційних витрат – це внутрішня система збору, аналізу та представлення інформації про витрати, пов'язані з організацією та забезпеченням угод (трансакцій) компанії із зовнішніми контрагентами та внутрішніми підрозділами.

Таким чином, застосування інструментів бюджетування, внутрішнього контролю, управлінського аналізу та управлінської звітності дає змогу підвищити прозорість трансакційних процесів, зменшити інформаційну невизначеність, обмежити опортуністичну поведінку контрагентів і забезпечити прийняття обґрунтованих управлінських рішень на стратегічному, тактичному та оперативному рівнях.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Узагальнюючи вищевикладене, можна зробити висновок, що управлінський облік трансакційних витрат – це процес спостереження, збору, оцінки, реєстрації, вимірювання, обробки, систематизації та передачі інформації про трансакційні витрати для менеджерів усіх рівнів з метою прийняття раціональних оперативно-тактичних і стратегічних управлінських рішень. На оперативному рівні виконуються заходи щодо розподілу та контролю трансакційних витрат для забезпечення поточної діяльності підприємства в рамках виконання короткострокових та середньострокових планів. Пріоритетом управління на стратегічному рівні є забезпечення необхідними ресурсами заходів та фактів господарського життя про трансакційні витрати відповідно до встановлених довгострокових цілей. Таким чином, раціональна організація управлінського обліку та контролю трансакційних витрат забезпечить отримання об'єктивної інформації про витрати економічної взаємодії з контрагентами, які є суттєвим фактором формування фінансового результату діяльності підприємства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ясінська А. І., Микитюк Н. О. Класифікація трансакційних витрат для потреб управлінського обліку. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2018. № 1(51). С. 475-480. DOI: [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2018.1\(51\).475-480](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2018.1(51).475-480).

2. Черненко К. В., Салига О. С. Облік трансакційних витрат: сутність, класифікація та проблеми відображення в бухгалтерському обліку. *Актуальні проблеми сталого розвитку*. 2026, 3(5). С. 280-285. DOI: [https://doi.org/10.60022/3\(5\)-34S](https://doi.org/10.60022/3(5)-34S).

3. Якименко-Терещенко Н. В., Єршова Н. Ю., Милова К. А. Напрямки удосконалення обліку та контролю трансакційних витрат при прийнятті управлінських рішень для підвищення конкурентоспроможності підприємства. *Держава та регіони*. 2022. № 1(124). С. 99-105. DOI: <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2022-1-17>.

4. Shevchuk O., Mazhara G., Semenchuk N. The impact of transaction costs on management decisions (on the example of Ukrainian companies). *Baltic Journal of Economic Studies*. 2022, 8(4). С. 165-175. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2022-8-4-165-175>.

5. Демчук О. Місце і роль трансакційних витрат у системі управлінського обліку агропромислових підприємств. *Матеріали конференції "Трансформація обліку та звітності в умовах соціально-економічних викликів"*. 2024. С. 276-279. URL: <https://ur.knute.edu.ua/handle/123456789/2486>.

6. Luft J. L. Fairness, Ethics and the Effect of Management Accounting on Transaction Costs. *Journal of Management Accounting Research*. 1997, 9, pp. 199-216. DOI: <https://doi.org/10.2308/JMAR-42340>.

7. Бонарев В. В., Танасієва М. М. Теоретико-методологічні аспекти управлінського обліку трансакційних витрат. *Ефективна економіка*. 2019. № 12. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.12.97>.

8. Пугаченко О. Б., Зарудна Н. Я. Базові, специфічні, глобальні принципи управлінського обліку: склад і кількість. *Економічний простір*. 2021, 172. С. 73-80. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/172-13>.

9. Малуґа Н. М., Цегельник Н. І. Методологія управлінського обліку: функціональне значення, принципи та стратегічний контекст. *Актуальні питання економічних наук*. 2025, 7. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14768563>.

upravlinskoho obliku, *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu*, № 1(51), s. 475-480. DOI: [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2018.1\(51\).475-480](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2018.1(51).475-480).

2. Chernenko, K. V. and Salyha, O. S. (2026), Oblik transaktsiinykh vytrat: sutnist, klasyfikatsiia ta problemy vidobrazhennia v bukhgalterskomu obliku, *Aktualni problemy staloho rozvytku*, 3(5), s. 280-285. DOI: [https://doi.org/10.60022/3\(5\)-34S](https://doi.org/10.60022/3(5)-34S).

3. Yakymenko-Tereshchenko, N. V., Yershova, N. Yu. and Mylova, K. A. (2022), Napriamky udoskonallennia obliku ta kontroliu transaktsiinykh vytrat pry pryiniatti upravlinskykh rishen dlia pidvyshchennia konkurentospromozhnosti pidpriemstva, *Derzhava ta rehiony*, № 1(124), s. 99-105. DOI: <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2022-1-17>.

4. Shevchuk O., Mazhara G. and Semenchuk N. (2022), The impact of transaction costs on management decisions (on the example of Ukrainian companies), *Baltic Journal of Economic Studies*, 8(4), p. 165-175. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2022-8-4-165-175>.

5. Demchuk O. (2024), Mistse i rol transaktsiinykh vytrat u systemi upravlinskoho obliku ahropromyslovykh pidpriemstv, *Materialy konferentsii "Transformatsiia obliku ta zvitnosti v umovakh sotsialno-ekonomichnykh vyklykiv"*, s. 276-279, available at: <https://ur.knute.edu.ua/handle/123456789/2486>.

6. Luft, J. L. (1997), Fairness, Ethics and the Effect of Management Accounting on Transaction Costs, *Journal of Management Accounting Research*, 9, pp. 199-216. DOI: <https://doi.org/10.2308/JMAR-42340>.

7. Bonarev, V. V. and Tanasiieva, M. M. (2019), Teoretyko-metodolohichni aspekty upravlinskoho obliku transaktsiinykh vytrat, *Efektivna ekonomika*, № 12. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.12.97>.

8. Puhachenko, O. B. and Zarudna, N. Ya. (2021), Bazovi, spetsyfichni, hlobalni pryntsypy upravlinskoho obliku: sklad i kilkist, *Ekonomichni prostir*, 172, s. 73-80. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/172-13>.

9. Maliuha, N. M. and Tshelnyk, N. I. (2025), Metodolohiia upravlinskoho obliku: funktsionalne znachennia, pryntsypy ta stratehichniy kontekst, *Aktualni pytannia ekonomichnykh nauk*, 7. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14768563>.

Стаття надійшла: 15.07.2026

Стаття прийнята: 13.08.2026

Стаття опублікована: 31.08.2026

REFERENCES

1. Yasinska, A. I. and Mykytiuk, N. O. (2018), Klasyfikatsiia transaktsiinykh vytrat dlia potreb